

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vln.
□ □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna).
□ □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 14.

V Ljubljani, dne 20. julija 1912.

Letnik V.

Odsekom!

Predsedstvo Z. O. je imelo v četrtek, dne 11. t. m. svojo sejo, pri kateri je napravilo zelo važne sklepe.

I. Tehnično delo.

Predsedstvo je prepričano, da se mora tehnično delo še bolj poživeti in na novo preurediti. V ta namen naj se: a) preuredi javni vaditeljski zbor; b) prične takoj z okrožnimi vaditeljskimi tečaji; c) jeseni naj se priredi v Ljubljani večji vaditeljski tečaj. Vaditeljskemu zboru se je naročilo, da naj izdela takoj natančen načrt za te tečaje.

II. Vežbovnik.

Predsedstvo je prejelo rokopis vežbovnika. Da se isti natančno pregleda, se je izročil posebnemu odseku, v katerem so Zvezni načelnik V. Jeločnik, Zvezni predsednik dr. L. Pogačnik in odbornik prof. Malner. Takoj ko bo ta odsek svoje delo dovršil, se da rokopis v tiskarno.

III. Poslovnik.

Predsedstvo je sklenilo, da bo zahtevalo od podzvez, okrožij in odsekov, da se ravna po natančno po poslovniku.

V. Prireditve Podzveze za Štajersko.

Te prireditve se udeleži predsedstvo Z. O. po svojem zastopniku, odseki na Kranjskem pa pošljejo vrsto najboljših telovadcev.

V. Evharistični kongres.

Predsedstvo se je posvetovalo glede udeležitve Orlov pri tem kongresu in bo naznanilo podrobnosti odsekom potom okrožnice.

VI Slovenska Straža.

Skleno se, da se pozovejo odseki s posebno okrožnico, naj podpirajo v vsakem oziru »Slovensko Stražo«.

Državni zbor.

Dr. L. P.

Naša država je ustavna monarhija. Načeluje ji vladar, ki je ne vlada sam, temveč skupno z ljudstvom. Za celo državo in po-

samezne dežele veljavne zapovedi in prepovedi, t. j. zakone, daje vladar skupno z zastopniki ljudstva v državnem zboru in posameznih deželnih zbora. Tako postane državna postava ona določba, katero sklene veljavno državni zbor in jo podpiše cesar. Za veljavnost deželne postave pa treba sklepa deželnega zbora in cesarjevega podpisa. Ko cesar tako določbo podpiše, pravimo, da jo sankcionira, to se pravi, da s tem trenutkom pridobi določba svojo pravo veljavo.

Državni zbor sestoji iz dveh zbornic, in sicer iz gosposke in iz poslanske zbornice, kateri zborujeta in sklepata samostojno vsaka zase. Da moremo kako stvar proglasiti kot sklep državnega zbora, treba torej, da sta temu prišli enako obe zbornici.

Gosposka zbornica nima povsem določenega števila članov. Nje člani so vsi polnoletni principi cesarske hiše; polnoletni glavarji onih domačih plemiških rodbin, ki imajo velika posestva in katerim podeli cesar dedno dostojanstvo članstva gosposke zbornice; vsi nadškofje in oni škofje, ki so obenem knezi; ter oni odlični za državo, cerkev, znanost ali umetnost zaslužni možje, katere je imenoval cesar za člane gosposke zbornice do njih smrti. Zanimivo je, da število teh zaslužnih mož po določilih temeljnega zakona ne sme biti manjše kakor 150 a ne višje kakor 170.

Poslanska zbornica pa šteje 516 članov, katere izvoli za državne poslance ljudstvo za dobo šestih let. Kadar poteče ta volivna doba, ali kadar cesar poslansko zbornico razpusti, izvrše se nove splošne volitve.

Volivno pravico delimo v aktivno in pasivno volivno pravico. Prvo ima oni, ki sme voliti, drugo oni, ki sme biti voljen. Državnega poslanca sme voliti vsak avstrijski državljani moškega spola, ki je spolnil je 24. leto svoje starosti in od volivne pravice ni izključen ne izvzet ter ima v oni občini, kjer naj voli, na dan razpisa volitev, vsaj eno leto svoje bivališče. Volitev se vrši po glasovnicah. Izvoljen pa more biti za državnega poslanca vsak, ki ima aktivno volivno pravico, je vsaj že tri leta avstrijski

državljan in je star 30 let. Iz teh določb vidimo, da je volivna pravica za državni zbor splošna, enaka in tajna. V nekaterih deželah, tako tudi na Kranjskem, je po dežel-nem zakonu vpeljana volivna dolž-nost. Kdor ima torej pravico voliti in ne voli, ga oblastvo kaznuje, ako se zadostno ne opraviči.

Podrobnejše določbe o volivni pravici in o volitvah samih si bomo ogledali ob pri-liki v posebnem članku. Za sedaj nas go-tovo bolj zanimajo, stvari, o katerih sme državni zbor razpravljati in sklepati, to je delokrog državnega zbora.

Odkar imamo ustavo v naši državi, po-znamo tudi boj med možmi oziroma stran-kami dveh vrst. Eni hočejo, naj ima večjo oblast državni zbor, drugi pa zahtevajo važnejši delokrog za deželne zbore. Prvi ho-čejo torej osredotočiti vso zakonodajno oblast na Dunaju, v središču države in jih vsled tega nazivljemo centraliste in njihov sistem centralizem, druge pa fe-de-raliste, njihov sistem pa federalizem. Za centralizem se potegujejo Nemci, drugi na-rodni izvečine za močno deželno avtonomijo. Politiški ideal Slovencev pa je od nekda-j narodna avtonomija, po kateri naj bi imel vsak narod združen v enem uprav-nem ozemlju, ne ločen po posamnih deže-lah, svoj zakonodajni zastop.

Novejše izpremembe naše ustave izku-sajo sicer dati deželnim zborom več velja-ve, vendar moramo reči, da leži težišče za-konodajne oblasti v delokrogu državnega zbora.

Oglejmo si ga! Načeloma obsega vse za-deve, ki so skupne vsem v državnem zboru zastopanim kraljestvom in deželam. Zlasti pa državni zbor:

1. Odobruje pogodbe o trgovini in po-godbe, ki obtežujejo državo ali del države, ali nakladajo posameznim državljanom dolžnosti, ali izpreminjajo ozemlje naših kraljestev in dežela;

2. daje zakone glede dolžnosti vojaške službe in dovoljuje vsako leto število vojaških novincev;

3. določa vsakoletni proračun državnih potrebščin, dovoljuje vsako leto pobiranje davkov in pregleduje vsakoletne računske sklepe;

4. urejuje denarstvo in daje zakone o trgovini in prometu, t. j. o poštah, železni-cah, vodnih cestah, obrti itd.;

5. daje zakone o državljanstvu, domo-vinstvu in o političnih pravicah državlja-nov;

6. določa načela, po katerih naj se vrši pouk v ljudskih šolah in gimnazijah in da-je zakone o vseučiliščih;

7. daje zakone o kazenskem pravosod-ju in o zasebnem pravu, t. j. o občem držav-ljanskem, trgovskem, meničnem, pomor-skem in rudarskem pravu;

8. določa načela, po katerih naj bodo urejena upravna, finančna in sodna obla-stva.

Volivec, ki se le nekoliko pomudi pri teh točkah, mora uvideti na prvi pogled, o kako važnih stvareh sklepa državni zbor. Njegovi sklepi segajo globoko v družinsko, versko, narodno in gospodarsko stran živ-ljenja! Ni pa vseeno, katera načela uveljavi državni zbor v državnih zakonih. Zato treba voliti v državni zbor le značajne može, ki zastopajo načela poštene stranke in jim moremo zaupati usodo svojih družin in svojega naroda!

Naročajte „ZLATO KNJIGO“!

Kako živi in umrje Orel.

(Iz Branice.)

»Mlad umrje, kogar ne-beške moči ljubijo.«

Po naše rečeno, ljub si bil Bogu in ker te je ljubil, te je vzel iz doline trpljenja! Zares, pokojni naš načelnik Leopold Poljšak, katerega je poklicala božja previdnost dne 10. majnika iz tega sveta, je bil ljub Bogu.

Ne bom našteval njegovih čednosti, z eno be-sedo, bil je vzor »Orla«. Živel je vzorno, umrl je sveto v rokah svojega dušnega pastirja, katerega je ljubil otroško vdano. Z ljubeznijo do Boga in preblazene Device je združeval posebno bistroum-nost za vsa vsakdanja vprašanja. Naročen je bil sam na več časopisov, kakor »Domlojuba«, »Mla-dost«, »Bogoljuba« in »Novi čas«. Kaj pa »Slovenec« pravi, povpraševal je vsak dan in ga tudi dobival iz družva. Da si ga slišal govoriti o političnem položaju, mislil si, da imaš pred seboj moža, iz-vežbanega že v mnogih političnih bojih. Pa njegova pobožnost, njegova vdanost v bolezní v voljo božjo!

Influenca, hripa, katere niti vpošteval ni, se je spremenila v pomanjkanje krvi in tako je pod-legel izkrvavljenju. Njegova smrt je bila zgled smrti pravičnega. Ko že niso mogle njegove ustnice izgovarjati besedi kešanja, obujal ga je še v srcu in veselo pogledal. Ko je zadnjikrat prejel sveto odvezo, je kmalu zatisnil brez smrtnega boja svoje utrujene oči.

Bratje Orli položili so ga v kroju na mrtvaški oder, kakor je bil poprej nasproti svoji sestri sam naročil.

Njegov pogreb je bil naravnost veličasten, ka-koršnega Branica še ni videla. Sosedni bratski od-seki so poslali svoje zastopnike, tako, da je bilo pri pogrebu 50 »Orlov« v kroju, domači bratje Orli so pa nosili vence in njegove zemeljske ostanke. Trije duhovniki so spremljali blagega Leopolda k večne-mu počitku, zraven pa ogromna množica ljudstva iz Vipavskega in Krasa, 800 do 900 ljudi. — Pevsko društvo »Nanos« iz Goč mu je pelo žalostinke, ki so segale vsem navzočim globoko v srce. Na grobu mu je govoril predsednik »Orlov«, domači gospod kurat Šmid, zadnji pozdrav. Vence na njegov grob so položili braniški Orli in tukajšnja Marijina družba.

Težko je bilo slovo od groba prvega »Orla« vi-pavskega okrožja, a nesli smo s seboj zavest, da ima naše okrožje priprošnjika in vzor tam nad zvezdami. Da bodi nam »Orlom« vzor lepega, ne-omadeževanega mladeniškega življenja, bodi nam vzor ob smrtni uri!

× × ×

Pokojnemu načelniku braniškega Orla br. Leopoldu Poljšaku.

Cvetoči majnik sipal je cvetice,
žarelo radosti je mlado lice,
življenje krog in krog,
v razkošju polje, gaj in log.

Cvetice pale prve so pod koso,
nosile majnika so prvo roso,
objela jih je smrt.
Pokošen — prvi cvet in — strt.

In ti — si prva rožica okrožja,
ki roka presadila te je božja
tja v srečni, večni raj,
v ljubavi čiste, cvetni maj!

Poglej zdaj, brat naš, dol z višine zlate
vipavske zveste ti okrožja brate,
tu bodi ti nam vzor,
na svidenje pa enkrat gor!

Br. Šmid.

Za našo strokovno izobrazbo.

Če pregledujemo zapisnike naših knjižnic po izobraževalnih društvih, takoj opazimo, da ljudje najbolj segajo po knjigah zabavne vsebine, knjige pa, ki obsegajo kako kmetijsko vedo, te ležijo nerazrezane v omarah, zapuščene od bralcev. Notri so le toliko, da povečujejo število knjig.

Da se ljudje ne zanimajo za kmetijske knjige in spise, ima več vzrokov:

Povesti se lepo berejo in so mične, a strokovne knjige je pa treba študirati in ne kar naprej listati.

Pri branju povesti se nekoliko duševno odpočijemo, naš duh spremlja osebe, ki so zbrane v povesti v starodavne čase, v daljne kraje in tuja mesta in po vseh veseljih in žalostnih dogodkih. Z branjem strokovnih knjig pa se tudi duševno utrudimo in jo kmalu radi denemo iz rok.

Ljudje večkrat sploh ne čutijo potrebe takega čtiva, ker nimajo do tega volje ter jih k temu tudi nihče ne nagiba.

Veseli se do takega berila pa sledi šele potem, ko že uvidevamo, da je ta ali ona veda za nas res koristna.

Bratje, tukaj nas čaka veliko hvaležnega in prekoristnega dela, toda ne ustrašimo se, saj gre za našo korist, za našo izobrazbo. Pošten Orel si naj šteje v sramoto, ako ne bode v moških letih napreden gospodar! Mi ne smemo biti strahopetneži!

Lahko se zberejo fantje v »kmetijske odseke«, kjer skupno proučujejo dotično stvarino, da jim kakaka za to sposobna oseba predava in oni potem to doma bolj natanko zaradi lažjega umevanja preštudirajo. Seveda pa mora biti o tem predavatelj dobro poučen. Potrebno znanje iz prirodoznanja in kemije pa lahko razlagajo naši požrtvovalni gospodje duhovniki. Za vpis v »kmetijske odseke« pa nikakor ni siliti člane, ampak je treba zbrati nadarjene prostovoljce.

Tako bode hitro pretekla prijetna urica v društvu, starši bodo radi puščali svoje sinove v društva, ker bodo uvideli, da se jim tam vcepi ljubezen do rodne grude in se marsikaj praktičnega nauče, potrebno za njihov bodoči stan. Kmečki domovi pa bodo zadobili drugo lice in dozdaj revna Slovenska, se bode spremenila v napredno deželo v najboljšem pomenu.

Negujmo in vzgojajmo našo kmečko inteligenco!

Fr. Grubič.

S trdno voljo za ciljem.

Življenje je trpljenje, ena sama dolga trnjeva pot. A mnogo pa je ljudi na svetu, ki te trnjeve poti še niso skusili in je menda tudi ne bodo. Živijo tja v en dan kot božji volek, ne misleč na jutri, brez vsake krepkejšje volje ali cilja.

Ljubi tovariši Orli! teh ne smemo in tudi nočemo posnemati, ampak pri vsakem podjetju si moramo postaviti nek določen cilj. Naš najvišji cilj in konec naše zemeljske poti vam je vsem znan. Pa tudi za vsako malo, tudi za najmanjše vsakdanje delo, si moramo postaviti cilj. Vsakemu izmed vas je znano, da se s samim opotekanjem semintja brez cilja in volje ne pride nikamor. Če na primer rokodelci ali kdorsibodi opravlja svoje delo tja v en dan in si misli, saj nocoj še ni vseh dni konec, če ne bom danes, bom pa jutri, gotovo ne bo opravil nič prida. Vse drugače pa je, če se postavi cilj, do tega časa mora biti to opravljeno in, če ima tudi trdno voljo, dotično delo tudi izgotovi.

Če je že tedaj pri tako malem in vsakdanjem delu treba cilja, koliko bolj ga je treba šele pri velevažnem narodnem delu.

Zraven cilja pa moramo imeti tudi trdno voljo, postavljeni cilj tudi doseči. Kaj na primer pomaga turistu, če reče, danes še moram biti na Triglavu, ko pa ugleda prvo strmino, mu upade pogum in volja ter leže v prvo najbližjo senco. Pač pa bi ga dosegel, če bi imel voljo.

Krepko naprej z neomajano trdno voljo za našimi narodnimi, posebej še orlovskimi cilji. To vam, ljubi bratje Orli, želi vaš tovariš iz Štajerske! Vabim vas tukaj na obilno udeležbo telovadbe v Sentjurju (Št. Jurju) ob južni železnici, kjer si bomo razveselili srca in jih vneli ob ognju skupne, neomajane ljubezni, da bomo mogli z novim veseljem in navdušenostjo iti v boj za naše cilje.

Prisrčen pozdrav

Ognjeslav.

Okrožja.

Prireditve podzveze Orlov za Kranjsko na Vrhniki je zelo lepo uspela. Natančno jo je popisal že »Slovenec«, mi pa bomo priobčili o telovadbi strokovno oceno, kakor hitro jo dobimo. Zazdaj omenjamo, da se je predvsem izkazal vrhniški odsek, najbolj pa »Bogomile« na Vrhniki, vsled česar je bilo vse v vsakem oziru fino in vzorno aranžirano. Nekaj zelo veselega je tudi to, da smo topot videli med nami tri poslanca v uniformah. Veselica je bila dokaz finega okusa, se je pred nočjo končala in je zapustila v vseh le prijeten spomin. Disciplina Orlov je bila zgledna. Več o vsem in drugih stvareh v prihodnji številki, ko urednik zopet pride v stari tir. (Uredništvo.)

Št. Peter v Ljubljani. Šentpetersko okrožje v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 11. avgusta II. mladeniški tabor v Bizoviku, Hrušici in v Štepanji vasi. Dopoldne sv. maša v Bizoviku, po sv. maši tabor, na katerem govori dr. m. deželni poslanec g. Franc Povše, zastopnik Z. O. in drugi. Popoldne javna telovadba v Štepanji vasi, po telovadbi sestanek vseh odsekov. Prosimo vse bližnje odseke, da se ozirajo na to prireditev. Natančen vspeled objavimo v prihodnji »Mladosti«. Važen bo ta dan za našo orlovsko organizacijo v ljubljanski okolici, zato pričakujemo obilne udeležbe od bližnjih odsekov: kakor Sostro, Ig, Šmarje, Vič, Dobrova, Brezovica. D. M. Poljsko okrožje je obljubilo polnoštevilno udeležbo. 11. avgusta torej na II. mladeniški tabor Šentpeterskega okrožja!

Vipava. Dne 14. julija t. l. se je vršil občni zbor vipavskega okrožja in obenem prvi poizkus orlovske godbe iz okrožnega odseka Šmarje na Vipavskem. Godba šteje 21 članov in se je po 7 mesečnem temeljitom vežbanju toliko izurila, da si je ob tem prvem poskusu gotovo vse priznanje zaslužila. Sedaj pa bo brez skrbi tudi zunaj javno nastopala! Ob tej priliki — pri prvem poskusnem nastopu godbe — je nastopilo tudi po par članov izmed vsakega okrožnega odseka. Dasi to pravzaprav ni bila javna telovadba, vendar je treba nekatere stvari grajati. Prvič je treba fantom odločno povedati, da mora biti vsa telovadna obleka skrajno snažna, z navadnimi

čevlji je prepovedano telovaditi pri prostih vajah, kaj ap še na orodju! Potem pa telovadba. Pri vsakem nastopu, tudi takim notranjem, je treba, zlasti kadar so fantje iz različnih odsekov, telovadne izkušnje. Tudi pri takem malem nastopu moramo nastopiti tako kot se mora. Br. načelnika bi opozoril, da bi ne poveljeval odmor, ko sta predtelovadca telovadila, saj morajo biti fantje ravno takrat najbolj pozorni. Nove proste vaje vadijo nekateri »po goriško« — ne vem, kako pridejo na prav nove gibe, zlasti ko je vaje že »Mladost« prinesla. Seveda če bi bila le mala skušnja, bi tega nedostatka ne bilo. Orodna telovadba. Delali so težke vaje — a razun par, večinoma površno; četudi ni bila javna telovadba kot taka, vendar se moramo resno potruditi tudi za tak nastop; še celo za navadno vsakdanjo telovadno vajo. Brez temeljitosti se izgubi vsa vrednost! Pri moreški se je istotako pokazalo pomanjkanje prejšnje skušnje, to se je videlo zlasti, kadar so telovadci prišli v takt! Potem je šlo odločno, bojevito kot mora iti moreška! Seveda je imela godba tudi v tem slučaju prehitro tempo, s telovadcev je kar curkoma tekel pot; to je treba za javni nastop popraviti. Istotako je zadosti, ako krog dvakrat okrog pride. Na to morata godba in brat načelnik paziti! Da je treba rajalni prihod in odhod imeti izrisan, to mi ni treba omenjati. Toliko našim telovadcem! Sve-toval bi novemu bratu okrožnemu načelniku, da napravi tehnični tečaj takoj, ko se poljsko delo malo omeji, da se telovadci temeljito izobrazijo v redovnih in prostih vajah. — Dasi se ni agitiralo in vabilo, je vendar bila telovadnica popolnoma zasedena, ljudstvo je z zanimanjem sledilo telovadbi, zlasti pa vrli godbi ob njenem prvem javnem poskusu! Vseni fantom: z vso resnostjo na temeljito vezbanje, obenem pa tudi srčna zahvala! (Poročilo o obnem zboru sledi.)

Moravče. Kamniško okrožje je priredilo dne 5. junija v Moravčah okrožno telovadbo, na katero so se vsi že davno veselili. Vsa čast našim fantom, da so res tako lepo okrasili Moravče, posebno pa telovadni prostor. Vse polno mlajev in zastav je pričalo, da so Moravče naše in nikogar drugega. Prišel je dolgo zaželeni dan in dasi je deževalo, se je slavnost izvršila nad vse lepo. Orlov je prikoralo 189 s slavno kamniško godbo, ki je res izbornorešila svojo nalogo. Udeležili so se slavnosti Orli iz Kamnika, Ljubljane (obeh odsekov), sv. Helene, Mengša, Komende, Ihana, Domžal, Mekinj, Stranj, Homca, Radomlje in Tržiča. Pred Ljudskim Domom jih je pozdravil župan v imenu svoje in sosedne občine Drtije, klicaje jim, da prihajajo med svoje ne samo rodne brate, ampak tudi brate po misljenju. Odgovoril je v lepih besedah predsednik okrožja br. Maier, navduševal fante za orlovsko idejo in bodril starše, da brez skrbi oddajo svoje sinove Orlom. Nad vse slovesen pa je bil po sv. maši obhod po Moravčah. Ta velika četa mladih, idealnih fantov je pokazala, da se ne boji ne nasprotja, ne vremena in ničesar razun Boga. Po kršč. nauku je bila pa javna telovadba, ki je pokazala, da je kamniško okrožje eno prvih. Ljudje, katerih je bilo ogromno število, pa so se čudili mladim fantom, da je sploh kaj takega mogoče. Živijo-klici in aplavz pa je pričal, da naše fante vse ljubi in spoštuje. Veselica se sicer ni mogla razviti radi dežja, vendar moramo reči, da je bila z brati Orli vesela vsa obsežna moravska fara. Vsa čast br. Dostalu, ki je vodil javno telovadbo, prepričan naj bo, da ga ohranimo v najlepšem spominu, hvala tudi vsem drugim, ki so kaj pripomogli k slavnosti, zlasti pa našim vrlim dekletom. Na svidenje!

Idrija. Poročilo o obnem zboru našega okrožja: Zastopani odseki: Idrija, Črni vrh, Sp. Idrija, Otalež, Žiri. 1. Iz poročila predsednika: Pohvali delavne odbore; kara premalo udeležbo nekaterih odsekov pri predavanjih; opozarja na nevarnost, da se nekateri vpišejo v odsek le zato, da potem ob večerih, mesto da bi telovadili ali se udeleževali predavanj, pohajajo okoli. Pozivlja dotič-

ne, naj zapuste organizacijo! — Iz tajnikovega poročila: Sej sedem odborovih, dve predsedstveni. Poleti se bodo vršile odbore, pozimi le predsedstvene seje (vsled oddaljenosti odsekov). Odsek v Cerknem se je izključil iz Z. O. radi neizpolnjevanja okrožnih pravil. V odseke naj pride več življenja! — Blagajnikova knjiga izkazuje: 29 kron dohodkov in 104 K 13 vin. stroškov. — Iz poročila okrožnega načelnika: Povoljno izpadla javna telovadba v Žireh meseca septembra. Vršile so se seje in tečaji okrožnih vaditeljev, ki pa naj v prihodnje redneje prihajajo k tem! Tehnične revizije pri posameznih odsekih se doslej za letos še niso izvršile. — Volitev odbora: Izvoljeni so br.: Ivan Jazbar, predsednik; Fran Tratnik, podpredsednik; Jos. Gnidovec, odbornik (duh, vodja); Lavoslav Puc, tajnik; Ivan Kanduč, namestnik; Ivan Svetličič, blagajnik; Ivan More, namestnik. Okrožnim načelnikom br. Leopold Kogej. — Slučajnosti: O. p. br. Jazbar opozarja na evharistični kongres na Dunaju. Glede okrožne prireditve spominja na sklep Z. O., naj ne prirejajo okrožja letos obveznih prireditve; torej se taka za letos opusti. Glede prispevkov v okrožno blagajno se določi: Odseka Idrija in Žiri prispevata od veselja 10% čistega dohodka; drugi odseki mesečno po 1 K. Dolga in zanimiva debata se je razvila glede strelnih odsekov, o katerih je poročala »Mladost«; ti so v obliki, kakor jih ima goriška podzveza za naše kraje in razmere nesprejemljivi. — Br. okr. predsednik Jazbar vabi na marljivo delovanje v odsekih in nato zaključil obni zbor.

Biljana. Jako malo se oglašamo v »Mladosti«, raditega pa ne mislite, da nič ne delamo. Po dolgem času smo imeli dne 30. junija sejo brijškega okrožja na Dobrovem, v kateri smo sklenili prirediti dne 28. julija t. l. ob pol 4. uri popoldne v prostorih starodavne grajščine na Dobrovem javni nastop brijškega okrožja, združen s Slomškovo slavnostjo, na katero so vabljeni tudi bližnji goriški in vipavski odseki. Vspored bo sledeči: 1. Sprejem došlih Orlov na Dobrovem ob pol 9. uri dop., odkjer odkorakajo udeleženci skupno k sv. maši v Medano, ki se bo vršila ob pol 10. uri. 2. Po sv. maši skupno kosilo na Dobrovem. 3. Ob 1. uri popoldne poskusne vaje. 4. Ob pol 5. uri javni nastop, katerega se udeleži radi omejenega prostora 80—100 telovadcev. Na sporedu so proste ter orodne vaje. 5. Sabljanje (moreška.) Pri prireditvi svira vojaška godba iz Gorice. 6. Po končanih vajah slavnostni govor.

Odseki.

Šmartno pri Ljubljani. Naš Orel je imel prvo sejo po letošnjem obnem zboru v nedeljo, dne 23. junija. Na obnem zboru izvoljeni odbor se je sledeče sestavil: Predsednik br. Bolta Ivan; podpredsednik br. Mihael Dimnik; tajnik br. Zaje Ivan; blagajnik br. Bolta; načelnik br. Josip Bolta. Na Vrhniko pošlje odsek dva zastopnika. S telovadbo začnemo v nedeljo, dne 14. julija; vaje bo vodil okrožni načelnik br. Pavel Kržan. Z veseljem pričakujemo 2. mladeniškega tabora šentpeterske fare v Hrušici in Štepanjivasi dne 11. avgusta, kjer nastopi tudi naš odsek pri javni telovadbi. Odsekova blagajna je bila doslej združena z društveno, sedaj dobi odsek lastno blagajno, v kateri imamo 69 K. Denar, ki ga dobimo pri »ofrehtih«, pripade odseku. Pristopilo je nekaj novih članov in z veseljem gledamo v bodočnost, ker vsa znamenja kažejo, da uspehi našega dela ne izostanejo. Posebno mlajši fantje nam vzbujaajo najlepše upe. Z veseljem in s korajžo na delo!

Moravče. Obni zbor telovadnega odseka Orel v Moravčah, ki se je vršil že 19. marca, še ni prišel v list, ker se je morda dopis zgubil ali pa založil. Zato ga danes še enkrat objavljamo. Kaplan Demšar otvori zborovanje, katerega se je udeležilo 31 mladeničev, pozdravi zbrane in govori o velikem pomenu orlovske organizacije, posegajoč v zgodo-

vino mladeniškega gibanja. Dalje navdušuje fante k vztrajnosti in agitaciji za odsek, ki naj bi bil zgled tudi starejšim, da ne zapuste bojnega polja, ampak v mladimi skupaj delajo za krščanske ideje. Tudi v političnem življenju naj bi se Orel pokazal v prvih vrstah in kazal pot vsem drugim. Obenem se zahvali vsem br. odbornikom, posebno pa predsedniku, načelniku in blagajniku za res izborna delovanja v prosepah Orla. Vsi so storili svojo dolžnost popolnoma. Br. načelnik Janče Urbanija prosi fante, da redno prihajajo k telovadbi in ob vsaki priliki kažejo, da so Orli. Nato se je vršila volitev, pri kateri so bili enoglasno izvoljeni: Janče Groboljšek, predsednik; Rudolf Grilj, blagajnik; Anton Demšar, tajnik; Ignac Tomc, njegov namestnik; Janez Kunaver, Janez Janež, Franc Ribič, Anton Jurjevec, Janez Urbanija in Anton Cerar kot zastopniki izobraževalnega društva. V vaditeljski zbor so bili izvoljeni: Janče Urbanija, načelnik; Martin Urbanija, podnačelnik; Anton Tirbi in Janez Janež.

Tržič. Naš Orel je obhajal 16. julija petletnico obstanka obenem z društvom sv. Jožefa, ki je praznovalo svojo petnajstletnico. Priredili smo za ta dan javno telovadbo, prvo v Tržiču od naše strani. Dober teden smo pripravljali prostor za našo slavnost, postavljali mlaje, jih okrasili z zastavami, in šotore, v katerih so se prodajale jestvine, pivo, vino, brezalkoholne pijače, bržole, klobase, razglednice, narodni kolki in dr. Nebo nam je bilo milo in vreme za telovadbo najugodnejše. Prišli so k naši slavnosti telovadni odseki z Jesenic, Koroške Bele, Radoljice, Kamne gorice, Podbrezja, Kranja, Naklega, Polja, Kamnika, Moravč, Vrhnike, Ljubljane in celo iz Celovca. Na kolodvoru jih je sprejel naš odsek. Od tu smo korakali s poljsko orlovsko godbo na čelu in trije jezdeci-Orli v spremstvu drugih društev do pošte. Tu je poleg drugih pozdravil predsednik tržiškega Orla, g. župnik Potokar, došle goste, kateremu so se odgovarjali razni odposlanci društev. Ob 10. uri so se odseki udeležili sv. maše, katero je daroval gospod stolni vikar Smolnikar iz Ljubljane. Po kosilu smo imeli skušnjo za popoldanski javni nastop. Po litanijah je bila na župnijskem travniku javna telovadba, pri kateri so nastopili telovadci na bradlji in na drogu, zelo je ugaljal rajalni pohod in moreška. Telovadbo je vodil načelnik Zveze Orlov br. Jeločnik, kateremu je bil v znak hvaležnosti podarjen lep šopek. Z uspehom veselice in z vso prireditvijo, ki se je izvršila nad vse pričakovanje sijajno, je bilo vse zadovoljno. Iskrena zahvala bratu načelniku »Zveze« za vodstvo in vsem bratskim odsekom, ki so se udeležili našega slavlja. Vrnili vam bodo ta poset. — Vaditeljskega tečaja v Ljubljani sta se udeležila br. načelnik zupan in brat tajnik Teyrovsky. Tudi na Vrhniki je bil 30. junija odsek dobro zastopan.

Hoče. Naš telovadni odsek Orel je imel v nedeljo, dne 16. junija zopet svoj mesečni sestanek, ki je bil dobro obiskan. Prejšnji mesečni sestanek se je vršil pa v sosedni Slivnici pri Mariboru, na katerem je govoril iz Maribora g. urednik Kemperle o narodni vzgoji, č. g. Baznik pa o verski vzgoji Orla. Koncem zborovanja pa je navduševal brate Orle požrtvovalni brat Simonič iz Maribora, ki je res Orel z dušo in telesom. Govornikom lepa hvala. Na zadnjem zborovanju nam je pa predaval br. Žebot iz Maribora in domači brat Franjo Hergouth. Zborovanje je vodil predsednik č. g. Baznik. Pristopilo je nekaj novih fantov, ker že vidijo, kakšni so Orli, nasproti drugim neorganiziranim fantom. Bratje Orli, le korajžno naprej, vadimo se pridno v telovadbi in tudi v petju; saj nam je dana tako lepa priložnost. Naš požrtvovalni gosp. pevovodja, č. g. Šeško, nas je že precej izvežbal, tako, da smo pri zadnjem zborovanju že zapeli moški zbor. Tudi naš blagajnik, brat Rajko, pridno zbira malo mesečno udnino. Bratje, zdaj pa le pridno na delo, da se bo pokazalo v kratkem, kaj smo se že naučili v organizaciji Orlov.

Gradec. Naš Orel gre pogumno naprej! Dobili smo bradljo, na kateri se prav pridno vadimo, dne 21. julija pa naš Orel prvič javno nastopi. Proizvajale se bodo proste vaje, moreška, vaje na bradlji in skupine, po telovadbi prosta zabava. Prireditelj se vrši v dvorani »Kaufmannshausa«. Ta prvi nastop graškega Orla bo važnega pomena za celo organizacijo, posebno pa za nas same. Ljudstvu pokazemo, kaj da smo in kaj da znamo, da s tem pridobimo več prijateljev našemu Orlu in pritegnemo k Orlu novih, mladih moči, katerih je toliko tukaj v Gradcu! Velika naloga Orla pa je tudi ta, da skrbi za orlovski naraščaj. Veliko slovenskih mladih fantov pride tukaj v Gradec učit se rokodelstva, na stotine se jih zgubi, nekaj v socialno demokracijo, nekaj pa v nemška društva. Z doma gredo dobri in poštene, s seboj prinesejo nauke, katere jim je dala mati, tukaj pa so prepuščeni sami sebi, vabi jih nepoštena družčina, sliši se le nevera in pohujšanje. V cerkev še hodijo en čas, pridige ne slišijo nobene, oziroma jo ne razumejo, ker je nemška, slaba družčina jih še tega odvadi. Ko preteče učna doba in se privadi fant nemščine, pozabi na vero in na dom. To je spoznal tudi naš Orel, zato si je vzel za nalogo, da skrbi za naraščaj. Do dvajset jih že pridno prihaja v društvo in smo že pričeli s telovadbo, je pa še veliko dečkov, katere bode treba še pridobiti. Toda ti zvečer nimajo časa prihajati v društvo, ob nedeljah pa pridejo člani v društvo in tako za naraščaj ni prostora za telovadbo. Treba bo dobiti telovadnico, treba bo telovadne obleke, ker vajenci si je ne morejo sami kupiti, gmotno stanje Orla pa je zelo slabo. Več pisem smo že razposlali s prošnjami, toda do danes se nismo nič prejeli. Zato se na tem mestu s prošnjo obračamo do vseh prijateljev orlovske organizacije, da pridejo našemu Orlu na pomoč, da bo mogel vršiti svojo nalogo, da bo mogel vzdrževati naraščaj in ga vzgojiti v poštene krščanske slovenske mladeniče, da se bodo vrnili domov poštene in zavedni Slovenci, pravi Orli! Mi pa, bratje, veselo naprej na daljino delo!

LISTEK.

Zadnji dnevi poljskega kraljestva.

(Zgodovinska študija.)

Josip Logar.

(Konec.)

Kosciuszko je bil še daleč od svoje domovine, za vstajo poljskega naroda ni bilo še ničesar pripravljenega in že je zvedel v Draždanih, da se je uprl polkovnik Madalinski Rusom, in da je izbruhnila revolucija v Varšavi. Jeza in žalost sta mu napolnili srce, ko mu je došlo poročilo o tem naglem in nepremišljenem začetku. Da bi se ne izjalovila vsa stvar, je storjeno odobrnil in nadaljeval. Koj po svojem prihodu v domačijo je bil imenovan za diktatorja z neomejeno oblastjo, ki jo naj bi izvrševal toliko časa, dokler ne bo domovina rešena.

Zdržimo se podrobnega opisovanja. Kosciuszko je izdal določbo za določbo, ki priča, da ni znal samo kot nadarjen general s pripravljeno armado sovražnika uničiti, marveč da je istotako umel v najkrajšem času armado ustvariti ter jo navdušiti in usposobiti za boj z močnim, vojske vajenim sovražnikom. Rusi, ki niso poznali bojazni, so bili zbežani, prestrašeni po silnih napadih, nenavadnem manevriranju poljskih junakov pod vodstvom ljubljene, oboževanega diktatorja. Prusi s kraljem Friderikom Viljemom II. samim na čelu so se moralno umaknili z naglimi pohodi spred Varšave, od koder jih je podil Kosciuszkov duh v kraje, kjer jim je zanetila Kosciuskova roka plamen vstaje. Ljudstvo je bilo voljno vse storiti, kar ukaže diktator. Ta pa ni znal braniti domovino samo zunanjih sovražnikov, ampak je napravil mir in red z ener-

gično voljo tudi med lastnimi rojaki. Poljska je bila tedaj v hudi, slabo preboleli krizi, in kakor drugod, tako so tudi na Poljskem priplavalali na površje elementi, ki jim je bil rop, umor dnevno opravilo. Moti se, kdor presoja poljsko sicer upravičeno revolucijo zgolj iz stališča ljubezni do naroda, domovine in pozablja, da so imeli tudi mehki Poljaki moč med seboj, ki so bili zreli jakobinci na severu. Kosciuszkoova odločnost jih je vzdržala v pravih mejah. Značilno je, da so tisti framazoni, ki niso stegnili niti mezinca v rešitev Poljske, očitali Kosciuszku, kako to, da vzdržuje in varuje s svojo močjo poljskega kralja, preganja pa prave »narodnjake«, ki se po ljudskem pravu masčujejo nad svojimi zatiralci in se tako varuje napasti Avstrijo, s katero so vendar Francozi v boju za življenje in smrt. Gospodje so pozabili, da je bila diametralna razlika med njihovo in med poljsko revolucijo. Gibanje Poljakov, Kosciuszko budi v nas Slovane zlasti ogenj svetega navdušenja za blagonsno prostost domovine — spomini na francoski preobrat, na moč, ki so si ovekovečili svoje ime med razvalinami tisočeri in tisočeri eksistenc, ne izvemši Napoleona, pa so in ostanejo grozo vzbujajoči spomini krivice, preganjanja, zatiranja, pohotnosti, morjenja in pobijanja nedolžnih, za skupni blagor prezaslужnih ljudi. Kosciuszka so nedolžni, zatirani proslavljali, po njegovi nesreči plakala mesta, medele matere z otroki v naročju — zato ni mogel dobiti priznanja pri jakobincih.

Kako je uspel Kosciuszkov poizkus, zlaščati stanje tlačanov? Da bi pokazal, kako mu krvavi srce pri pogledu na te trpine, je sam nosil suknjo, kakoršno so imeli tedaj tlačani. Zahteval je, naj se jim podeli osebna pravica in zmanjšajo dnevi tlake. Zemljo naj bi smeli graščaki kmetom le tedaj vzeti, ako bi se tem dokazalo, da niso izpolnili svojih obveznosti. Vrh tega je hotel Kosciuszko sodniško zasledovati graščake in njihove oskrbnike, češ, njih kruto ravnanje s kmeti opravičuje sum, da hočejo preprečiti splošno vstajo poljskega naroda. S temi osumljenci se je na mnogih krajih postopalo silno hudo — in to brez vsake sodniške obravnave. Vzrokov pa je imelo nižje ljudstvo dovoli. Tako si tudi najlažje razlagamo, zakaj so se protivili plemiči, oborožiti vse svoje podložnike. Slaba vest je bila, ki jim je narekala kot vzrok: »Potem pridejo osodepolni trenotki za domovino!« Kake so bile pač razmere med plemiči in ubogim ljudstvom, ako se gospoda ni upala ne v času splošne nevarnosti dati svojemu podložniku orožje v roke!

Plemstvo je bilo silno razburjeno, ko je zahteval Kosciuszko vztrajno in neodjenljivo, naj se olajša breme nižjemu ljudstvu. A naj so ga vodili pri tem tudi še tako blagi in poštenu nameni, Kosciuszko ni ničesar dosegel. Nevolja, žalost sta odsejal trli junaka. Močne, boja vajene, polnoštevilne trupe Prusov in Rusov so se Poljski vedno bolj bližale — bode li to trmoglavost, razvajeno, podkupljivo plemstvo domovino rešilo? Ne bode li v odločivnem hipu odpovedalo, kakor je to storilo generalu Madalinskemu? Kako se hoče vojskovati, so vprašali plemiči Madalinskega, ali s pomočjo Prusov zoper Rusi ali z Rusi zoper Pruse. V obojnem slučaju so mu na strani, sicer pa ne, ker so uverjeni, da jih združeni sovražniki popolnoma uničijo. In Madalinskijeve operacije, ki jih je tako spretno začel, so morale prenehati.

Med tem se je bližal 10. oktober leta 1794 in odločitev pri Macijejovicah. Katarina se je naveličala vednega, zdaj srečnega, zdaj nesrečnega bojevanja v malem. Suvorov, ki je bil z mnogoštevilnimi četami na turški meji, dobi povelje, naj pride hitro kar more z vsemi močmi pred Varšavo, središče poljskih nemirov, in naj napravi neredu nagel in trajen konec.

Kosciuszko in Suvorov si bosta stala nasproti, največja vojskovodja tedanjega časa na severu.

Dne 18. septembra napade Suvorov Poljake pod poveljstvom Sijerakovskega blizu samostana Krup-

cice ter jih potisne do kraja Brzesc—Litevski. Drugi dan se bitva ponovi in konča s popolnim porazom Poljakov. Izgubili so vse topništvo; mnogo jih je bilo vjetih, od vseh se je rešilo komaj 500 mož. Huda izguba za Poljake, in to ne brez njih krivde. Kosciuszko je pozvedel za vzroke te nesreče ter strogo kaznoval vse tiste, ki niso storili svoje dolžnosti.

Suvorov se je nato skušal združiti s polkovnikom Ferznom in skupno z njim napasti Kosciuszka. Poljaki so morali storiti vse, da bi preprečili to združitev ruskih poveljnikov. Zato pošlje Kosciuszko nemudoma poveljnika Poninskega s 3000 možmi proti Ferznu, da mu zabrani nameravani prehod čez Vislo. Poninski pa ni rešil svoje naloge — opravičil se je z gosto meglo.

Kosciuszko je moral svoj prvotni načrt zopet premeniti. Svojo veliko vojaško nadarjenost je pokazal s tem, da se ni nikdar omejil na defenzivo, marveč začel po premišljenem, spretnem načrtu vedno z defenzivo — način, ki ga opažamo pri vseh velikih strategih. 9. oktobra ob štirih popoldne si prideta sovražnika pri mestecu Macijejovice nasproti. Ferznovi polki so se nemoteno razvili že to stran Visle. Vendar so se vršile tisti popoldan le večji in manjši boji med prednimi stražami. Tem pridnejše sta se oba poveljnika pripravljala za odločivno bitko drugi dan. Več, veliko več je bilo sicer Rusov, prekašali so Poljake zlasti po številu topov. A Kosciuszko je izbral za svoje junake silno ugoden kraj. S tem je kolikor toliko nadomestil pomanjkanje števila čet.

Eno stran svoje bojne vrste je pustil Kosciuszko nezavarovano; to naj bi kril Poninski s svojim moštvom. Kosciuszko mu pošlje najstrožje povelje, naj se nemudoma poda na odkazano mu mesto, kjer je bilo ponoči zanj vse potrebno pripravljeno. Poninski je bil pa samo tri milje oddaljen od Kosciuszka.

Boj se prične. Poninskega še ni. Odprto poljsko krilo zapazi hitro ruski poveljnik Denisov in je prične napadati z vso silo svojega topništva. Poljaki trpe grozovito vsled neprestanega ognja, a ne odnehajo, dvakrat naskočijo Ruse z golimi bajoneti ter jih dvakrat odbijejo. Kosciuszko hiti na najnevarnejša mesta in hvali, navdušuje, vnema, Poninski mora biti vsak trenutek tu s svežimi, spočitimi četami — in zmaga bo gotova. A Poninskega ni in ni — Poljaki pa vztrajajo med neprestanim bombardiranjem ruske artiljerije že od pete ure zjutraj — in s kakimi izgubami. A infanterija stoji kot prikovana na svojem mestu. Pet polnih ur stoji že izpostavljeni smrtonosnim ruskim kroglijam — in še ne kažejo ti mirni, izmučeni obrazi, da se hočejo umakniti. Toda v tem divjem klanju in bobnenju upade pogum poljski konjenici, ki spravi s svojim begom v nered tudi kot leve se boreče pešce. Kosciuszko dirja za bežečimi, prosi, roti, zastoni, konjenica se ne ustavi. Kosciuszkov konj se spotakne — in v tistem trenutku je bil Kosciuszko že v sredi kazakov, ranjen, vjet ...

5000 mož same infanterije je padlo v petih urah. In kako padlo! Rusi sami so pripovedovali, da so bila trupla junakov kot pokošena: vsa nepremična v bojni vrsti na mestu, kjer so stali poljski levi. Rusi so strmeli nad toliko hrabrostjo. Zgodovinar nas pri tem spominja onih Tebancev, ki so padli na isti način pri Keroneji: mrtvi so ležali na ravno istem mestu, kjer so odbijali sovražnika.

Kaj je bilo, da ni prihitel Poninski Kosciuszku na pomoč? Je-li izdal Kosciuszka Poljsko? Ali ga je sovražnik zadrževal, da se ni mogel prebiti na bojišče? Toda v tem slučaju bi bil gotovo sporočil glavnemu poveljniku, poprosil hitre pomoči. Stvar je temna, napojasnjena do danes. To pa zagotavljajo vsi: Ko bi bil Poninski pravočasno prišel, bi bili Rusi popolnoma premagani, v najslabšem slučaju vrženi čez Vislo, kjer bi morali prezimovati. Varšava bi bila rešena in med tem bi bila Poljska ojačena po Kosciuszkovem organizatoričnem duhu.

Nenadomestljiva pa je bila izguba Kosciuszka samega. Vsa armada je plakala po »svojem poveljniku. Oginski, ki se je mudil tiste dni po nesrečni

bitki pri Maciejovicah v Varšavi, piše o splošnem žalovanju po Kosciuszku tako-le: »Po vseh cestah in ulicah, v vseh družabnih krogih, v vseh rodbinskih sestankih se je slišalo vedno in vedno: Kosciuszka ni več! In temu vzliku je sledilo glasno jokanje, ki je odmevalo po celi Poljski. Komaj verjetno, toda jaz sam in mnogi drugi z menoj moremo vse izpričati: mnoge matere so vsled te vesti nesrečno porodile, premnogi bolniki pomrli, drugi so zblazneli, ne da bi se še zavedli. Po cestah smo srečavali moške in žene, ki so vile roke, bile z glavo v zid in obupno zdihovale: Kosciuszka ni več — domovina je izgubljena.«

Mnogo se je govorilo in pisalo, da je iskal Kosciuszko smrti v bojnem metežu, ko je videl, da je vse izgubljeno in da se je zagnal v sredo sovražnikov z vzlikom: »Finis Poloniae!« (Konec Poljske!) Kosciuszko pa je sam zahteval od grofa Segurja, ki je spisal zgodovino Friderika Viljema II. ter med drugim sprejel tudi omenjeno neosnovano trditev, naj v drugi izdaji tisti odstavek popravi, oziroma izpusti, ker je vse navadna laž in grdo obrekovanje.

A je bil v resnici konec Poljske. Pri Maciejovicah je bila poražena glavna odporna sila poljskega kraljestva, ki se je opirala samo na en del državljanov, na plemiče. Oginski se čudi v svoji zgovornosti knjigi »Znamenitosti«, kako so mogli Prusi in Rusi obdolžiti Poljake jakobinizma, ko so bile vendar na Poljskem vse druge razmere, nego na Francoskem. Na Francoskem so preganjali duhovne in plemiče, na Poljskem pa je tvorila ravno duhovščina in plemstvo narod v pravem pomenu besede. Na Francoskem je povzročil tretji stan revolucijo, na Poljskem pa tretjega stanu še sploh bilo ni.

Dobro zavrne zgodovinar Weiss idealnega Poljaka: »Oginski ima popolnoma prav. Toda v tem pa je bila tudi vsa nesreča Poljske, zato je pa bil tudi odpor proti ruskemu orožju tako slab. Kaj so se brigali zatirati helotje za ustavo od 3. maja? Ko bi bili imeli Poljaki tretji stan (delavce, kmete, vse meščane, ki bi bili uživali vsaj najpotrebnejše pravice), bi ne bili nikdar ruski polki strli Poljakov.«

In da ni mogel udeležiti Kosciuszko svoje velike ideje, zbuditi zatirane sloje v gnilem, izsesanem kraljestvu k novemu političnemu in socialnemu življenju ne pred 10. oktobrom 1794 vsled odločnega, nezmišelnega odpora plemičev, ne po 10. oktobru, ker je ruska vlada z vso skrbjo pazila, da ni prišel edini trezno in pametno misleči in delajoči mož do nikakega stika z nesrečno domovino, v tem je vsa tragika poljske vstaje in njenega hitrega konca.

Poljskega naroda bi ne bilo po eni, dveh nesrečnih bitkah konec, kot je bilo poljskih plemičev. Stara resnica: ljudstvo, in sicer vzgajeno in izobraženo ljudstvo vzdržuje kralje in kraljestva. Prej ali slej razpade v prah vsaka naprava, ki nima temelja v ljudstvu. Ni zanesljivejšega znamenja bližajočega se propada, nego če zro odzivane, stiskane množice topo, hladno, apatično v vodeče kroge in njih delo. Zle sile, ki umejo obuditi v teh mrtvih masah zanimanje, morajo nujno uspeti.

Mladeničem!

I. in II. zvezek.

Ti dve knjižici našega prevzvišenega knezoškofa spadata v roke vsakega slovenskega fanta. V njih najdete krasna navodila, kako mora slovenski mladenič živeti, da bo zdrav na duši in telesu, v ponos svojim starišem in v prid svojemu narodu!

Cena I. zvezka K 1.—, II. zvezka K 1'20.

Naroča se v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

K naborom.

„Naš Dom“, isto glasilo štajerskih mladeničev pri naša sledeč jako umesten poziv:

Mladenci, skrbite, da bodo letošnji nabori vam v čast. Ravno pri naborih vlada toliko krezumnih razvad in se prigodi toliko grdih lahkomišelnosti, da se nam zdi svarilna beseda na mestu. Slovenski fantje, pokažite vi ta dan, ko mislijo drugi, da morajo noreti, popivati in razsajati, da ste zreli in trezni mladeniči, ki se nikdar ne ponižate v blato. Bodite veseli, zakrožite lepo slovensko narodno popevko, vaša prsa naj krasi duhteč sopek, in če vas bo „cesar zbral“, se lahko korajžno postavite. Slovenski fant je bistrega duha in spretnih rok ter se ne boji vojaških let. Slovenski mladenič so bili in bodo v ponos avstrijski armadi. Opustite pa nezmerno popivanje, ki je navadno v zvezi z nabornim dnem, ne razgrajate in ne delajte sami sebi sramote. Pokažite, da niste samo čvrstega telesa, temveč tudi krepke volje, in zmagaite ta dan sami sebe. Treznost, dostojnost, poštenost, to je čast slovenskega mladeniča!

Mladeniška organizacija.

Brez te brošure ni mogoče nobenega telovadnega odseka ustanoviti, pa tudi ne ustanovljenega pravilno in uspešno voditi. „Mladeniška organizacija“ obsega poslovniki naše organizacije in natančno odgovarja na vsako vprašanje, ki se tiče uredbe, vodstva in delovanja naših odsekov.

Cena 60 v.

Naroča se v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Mladenci na plan!

Ta drobna knjižica je za slovenskega fanta neobhodno potrebna, ker ne najde sploh nikjer drugod tako jasno in krepko označeno, kaj hočejo liberalci in kakšni so nameni socialne demokracije, kaj pa je vzor in cilj naše katoliške ljudske stranke in kako se je mora slovenska mladina okleniti!

Cena 20 v.

Diplome.

Vsak redni in podporni član Orla mora biti ponosen na umetniško izdelane diplome, ki jih je Z. O. založila. Diploma Z. O. bo v kras sleherni hiši, kjer imajo Orla! Zato je dolžnost vsakega Orla, ki kaj da na svojo organizacijo, da naroči diplomo.

Cena 2 K.

(Naroča se pri Ludoviku Tomažiču v Katoliški tiskarni.)

Izkaznice,

ki se dobe pri Zvezi, so legitimacija za vsakega našega člana. Zato naj jo vsak Orel ima.

1 komad 3 v.

(Naroča se pri Ludoviku Tomažiču v Katoliški tiskarni.)

Ustanovljeno 1867. Manufakturna trgovina Ustanovljeno 1867.

Franc Regorschek-ov naslednik

AVGUST JAGODIČ

Ljubljana, Stritarjeva ulica šte. 3.

Zalagatelj za orlovske telovadne srajce in predpisane žnore za kroje. Obenem priporoča trdka častiti duhovščini veliko zalogo sukna in pristnega platna za cerkvene oprave.

Razširjajte naše časopisje!

Delajte za

„Domoljuba,“ „Slovenca,“ „Boğoljuba“!

Agitirajte med fanti
za našo

„Mladost“!